Dr. B. GERZABEK
Одиноокий Руський Лікар зі Старого Краю в Канаді.
СПЕЦІЯЛІСТ ВІД УСІХ СЛАБОСТИЙ
Приймає хорих дома під ч. 613 SELKIRK AVE на рогі Salter в Pritchard від год. 1-3 по пол. і від 9-10 вечером. Telephone: St. John 868 ви також в ЛІЧНИЦІ ЕЛЕКТРО-МЕДИЧНІЙ, знаній під назвою Приватного Шпиталю під ч. 415-417 Pritchard Ave. від год. 9-12 рано; 5-6 по пол. і 7-9 вечером. WINNIPEG, MAN.

ЯК ВОЯК ПІМСТИВ СЯ НА ЦАРЕВИ.
(Казка.)

Умова була така, що хто перший принесе на умовлене місце горнятко води з віддаленої керниці той виграє перего ни. І бігун і царівна дістали по горнятку на воду і обоє ста ли бічи в одну хвилю. Але за ледви царівна відбігла трохи, вже бігун геть випередив її, так як би його вітер поніс. До бігши до керниці він начерпав води і став вертати назад, але коли був в половині дороги, по чув сильне умучене, поставив горнятко з водов на землю, а сам простягнув ся і скоро заснув. Під голову вмісто поду шки, положив собі кінський че реп, який знайшов недалеко. Тимчасом надбігла до керниці царівна, котра справді могла бічи дуже скоро, набрала води в горнятко, а вертаючи назад, побачила бігуна сплячого. Она дуже втішилась і сказала: "а-га, тепер він в моїх руках". О тісля в мить вилляла воду з його горнятка а сама чим скор ше поспішила назад домів.

Здавало ся, що вже все стра чене, але стрілець, товариш вояка, стояв весь той час на високім мурі замку і все ба чив, що діяло ся.

Видячи яке небезпеченство грозить його товаришам він сейчас наміряв свою стрільбу там де спав бігун, вистрілив і трафив в сей череп, що служив бігунови за подушку. В мить бігун зірвав ся і побачив що його горнятко порожнє, а царівна геть до мети добігає. Але він не стратив надії: лиш [illegible] і вже був при керниці. Тут набрав води [illegible] ще скорше як [illegible] царівну та ще й випередив, бо прибіг назад [illegible] мінут раньше від неї.

[illegible] царі [illegible] що се був великий [illegible], що царівна [illegible] перегонах, а [illegible] що цар [illegible] віддати своєї дочки за простого вояка. Стали радитись що робити, як [illegible] або позбу тись вояка. І його товаришів. Кийник [illegible]: "Не журись, має [illegible] і вже видумав [illegible]".

[illegible] цар до [illegible] запросив [illegible] себе на гостину, а коли [illegible] Казав їх завести до [illegible] стояв стіл на [illegible] найдобірни [illegible]. Тут они го стились.

Але ся кімната мала желізну підлогу, желізні двері і вікна і як скоро лиш они ввійшли до неї, сейчас замкнули за ними двері і вікна. Потім цар прикликав найстаршого куха ря і казав йому так довго на палити під сею комнатою, доки желізо не стане червоним від горяча. Кухар послухав царя і розвів дуже сильний огонь під сею комнатою і нелодом не як і єго товариші сидячи при столі почули невимовне горяче. Зразу думали, що се так тепло зробилось від пари, що виходила зі страв заставлених на столі, але горячо все збільшалось і они рішили поотвира ти вікна і двері. Тепер побачили, що двері і вікна були позамикані і сейчас зрозуміли, що се цар придумав спечи їх живцем у тій комнаті.

Але чоловік, що носив такий дивачний капелюх, сказав: "Не бійтесь товариші; я сейчас так охолоджу сю комнату, що аж зимно в ній стане".

Він поправив свій капелюх на голові і сейчас стало так хо лодно, що аж страви на столі позамерзали.

Після двох годин, цар, думаючи, що вояк і його товариші уже мертві, казав отворити двері і заглянув сам до комнати. Але якеж було его здивовання, коли всі шість подорожних вийшли цілі і здорові та просили царя, щоби дав їм трохи розігрітись, бо в їх комнаті так зимно, що аж їда на столі замерзла.

Розгніваний цар побіг чим скорше до свого головного кухаря і став його лаяти, чому той не послухав його приказу. Але кухар показав цареви огонь розведений під комнатою і тим оправдав себе.

Побачивши величезний огонь під желізною кімнатою, цар сейчас зрозумів, що натрафив не на простих людий, і що не зможе так легко їх позбути ся. По довшій надумі післав знов по вояка і сказав: "Если ти відкажеш ся женитись з моєю дочкою, то я тобі дам стільки золота, скілько сам захочеш".

"Добре", відказав вояк, "я відкажусь від руки твоєї дочки, если даш мені стілько золота, скілько [illegible] один з моїх [illegible]".

Цар [illegible] вояка, тим більше, що він сказав, що [illegible] [illegible] до [illegible] почати та[illegible] [illegible] працювати через [illegible]. Коли міх був готовий [illegible] силача, [illegible] вояк [illegible] сей міх і [illegible] оба пішли до царя. Коли [illegible] перед домом, поспитав цар: "Се хто, той чоловік з міхом так великим як [illegible]?" Довідавшись, що се двір прийшов зі своїм слугою з міхом по гроші, цар дуже засумував. "Пропадуть усі мої гроші!" — [illegible] він. Але щож мав робити? Казав принести того золота, яке аж шість найсильніших людий мусіли таскати, але слуга вояка взяв її легко в одну руку і кинув до міха.

"Принесіть більше!" — казав він. "Се навіть не вистарчить, щоби дно закрити. Тоді казав цар принести ще більше золота, але мішок дуже поволи наповнив ся. "Давайте більше!" кричав силач. "Я не маю часу тут з вами довго бавитись. Тоді цар казав принести сім сот возів золота з усіх сторін свого царства але і того було ще за мало. Силач уклав в міх не лиш все золото яке привезли, але вози з биками, що тягнули се золото. Він ще бачучи, що в цілім царстві нема на стільки золота, щоби наповнити його міх, силач закрутив его підняв на плечі і поніс геть.

Коли цар побачив як усьо золото його царства забрав один чоловік, він впав в скажену лютість — і сейчас видав приказ своїм козакам, щоби здоганяли вояка і його товаришів, а передовсім приведи назад чоловіка, що ніс золото у міху.

Послушні приказам царя, два реґіменти козаків сейчас пустились в погоню за подорожними, а коли наблизились до них закричали: "Сейчас підданайтесь і покиньте се золото — а ні то порубаєм вас в куски!"

"Що за кажете?" — поспитав той, що міг добре дути. Хочете, щоби ми здавались? Чекайте трохи, а заки ми здамо ся, можеб ви потанцювали собі у воздусі". І замкнув одну ніздру в носі а другою дув так сильно, що оба реґіменти козаків полетіли у воздусі геть за гору — один на ліву, другий на праву сторону. Тільки одного майора, що був вже дуже старий, пощадив сей, що дув. Він йому сказав: "Іди і скажи цареви, що если він пішле більше козаків на нас, то я з ними зроблю те саме що і з сими".

Коли цар про се довідав ся, мало не сказив ся зі злости; а як порадити не міг нічого.

А вояк із своїми товаришами повернув домів, там розділили гроші поміж себе і жили щасливо аж до смерти.

РУСЬ-УКРАЇНА ПЕРЕД ПРИНЯТЕМ ХРИСТІЯНСТВА.

В звістках чужоземців, які маємо з IX. і X. віку, називають князі і їх дружина все зветь ся Русею, руськими. У нас же Русею звалась лише Київщина. Звідки повстала отся назва Русь, про се ми не знаємо.

Один арабський письменник з IX. віку так описує ці руські дружини: "Русь не має ні земель, ні сел, ні поля, вона промишляє тільки продажею соболиних і иньших шкірок. Вона нападає на землі Словян і забирає там людий в неволю, а потім продає їх... Коли в Руси родить ся син, батько дитини кладе перед него голий меч і каже: "Я не лишу тобі ніякого маєтку, матимеш тільки те, що здобудеш сим мечем".

Сусіди знали добре сю Русь: вона нападала на сусідні землі, забираючи добичу і людий та торгувала сим товаром з сусідами.

Один писатель з X віку пише про Русь так: "Як настає місяць падолист, зараз князі руські з усею Русию виходять з Києва й ідуть на полюдє (забирати данину) в посілости Словян, Деревлян, Дреговичів, Кривичів, Сіверан і инших Словян, підвластних Руси. Там перезимують ся вони цілу зиму, а в місяци квітні, як росає лід на Дніпрі, вертають ся до Києва. Тут вони спорядкують свої човни і плинуть до Византії."

Ті дружини в IX і X віці складали ся не тільки з місцевих людий, а і з захожих Скандинавців, Варягів. В першій половині X. віку серед вищого київського боярства бачимо велику масу Варягів. Маємо імена послів київського князя і його намісників в трактатах з Византією 907, 911 і 944 рр. і серед них більше скандинавських імен, як словянських. Се був час усобиць в скандинавських землях і богато ріжних значних людий, а з ними і рядових вояків пускало ся в сьвіт, здобувати собі нові оселі, або вступати в службу ріжних володарів. До першої половини XI. віку знаходимо еще богато у наших князів варяжської служби. Були се добрі вояки, сьміливі, охочі а при тім не звязані нічим з краєм, з людностию — хоч на чужих їх посилати, хоч на свої людий.

Читайте і ширіть "Канаду" від хати до хати і з рук до рук.

"ПРОСЬВІТА".

Москалі забрали наш рідний край і розвязали наші товариства а з ними найбільше нам знане товариство "Просьвіти" у Львові.

Та невеслі взяті хати всьо нам забрати бо наші на тріоти на землі пуйка Семи видають дальше книжочки "Просьвіта". Дуже цікаві і поучаючі.

Коштує в Канаді на рік ... $1.50.

Ану запренумеруйте. Пишіть на адресу:

"PROSVITA"
[illegible]
Jersey City, N. J., U. S. A.

БАТЬКО РОДИНИ, або всякий мущина, котрий має поверх 18 літ, може взяти гомстед, чверть секції отвореної домініяльної землі в Манітобі, Саскачевані і Алберті. Аґлошуючий ся мусить явити ся особисто в аґенції домініяльних земель або в суб-аґенції дістріктовій. Брати гомстед через повномочія, можна брати в всякого місцевого аґента домініяльних земель (не суб-аґента) після певних умов.

ОБОВЯЗКИ — мешкати на фармі і управляти землю через три роки. Гомстедовець може мешкати на фармі не меншій як 80 акрів не дальше як 9 миль від гомстеду — на певних умовах. В всякім випадку вимагає ся хати в котрій можливо мешкати, хиба тоді ні, коли повинности помешкання відбуває ся в сусідстві.

В деяотрих дістриктах гомстедовець може примінити чверть секції суєідуючої з його гомстедом. Ціна три доляри за акер.

Обовязки: — Шість місяців мешкати кождого з шість років від дня вступу (включаючи час потрібний до удержання патенту на гомстед) і пятьдесять акрів обробити.

Гомстедовець, котрий покористував ся правом одержання гомстеду але не може взяти примінцію, може купити гомстед в певних дістріктах в ціні 3 дол. за акер.

Обовязки: — Мусить мешкати через шість місяців кождого року через три роки. Виробити 50 акрів побудувати хату вартости 300 дол.

Скількість обробленої землі може бути з меншена тоді коли земля з корчована або каменеста.

W. W. Cory,
DEPARTMENT OF THE INTERIOR.
OTTAWA, ONT.

Elliot, Macneil & Deacon
[illegible]
712 & 722 McIntyre Block
[illegible] Winnipeg, Man.

ПОЗІР! ПОВІДОМЛЕНЭ!
REGAL WINE COMPANY Limited.
Telephone: Main 899. 721 Main Str., Winnipeg
[illegible]
REGAL WINE COMPANY LIMITED
721 Main Str., Winnipeg, Man.
МИ ГОВОРИМО ПО РУСЬКИ.

ДО КАНАДІЙСКИХ - РУСЬКИХ ФАРМАРІВ І РОБІТНИКІВ.
[illegible]
НА ПРОДАЖ 27.000 АКРІВ
прекрасної добре усуненої землі, готової до орання, по ціні від $18. до $30. долярів за акер, по дуже приступній ціні. Одна десята часть вини, а решта на девять років на виплат з процентом 7% відсотки. Ся земля лежить в Тавншипі 14-8 і 15-8 на вехід від Бровнегед ровгра, доброї сіножати, води, ліса і пасовиска подостатком. Се есть в дистрикті где рад [illegible] заводить а можду рільничу фарму, щоби показати що ся часть Провінції може випродукувати. Нова желізна дорога буде також там збудована.
Тепер коли пшениця, овес, ячмінь і все так дорого вартують, вже і будьте бодрі [illegible] коштувати в 1915, по сраговці віна, коли худоба буде [illegible] більше платити ся, се есть найлучший час купити собі кусень землі заки ціна [illegible] в гору — Розумійте справу і купуйте тепер. По повні інформації пишіть до:
THE STANDARD TRUST COMPANY
346 Main Str., Winnipeg, Man.

Edward L. Drewry,
REDWOOD ПИВОВАРНЯ НА
St. John — Winnipeg
Наші вироби самі себе хвалять.
Пийте DREWRY'S: Лягер, Ейл і Портер.
Мінеральні води всім знані.
Telephone: St. John 221.

ПОЗІР!
ПЕРШИЙ РУСЬКИЙ СКЛАД
вина, пива, горівок і всяких других лікерів під назвою
"ОРЕЛ"
НА СЬВЯТА! НА СЬВЯТА!
Напитки в нас [illegible] знамени тости — врешті, коли зайдете, або купите в нас товар, то самі побачите.
Тепер з огляду на сьвята, ми постановили знижити ціну на наших товарах, тому користайте з нагоди і замовляйте в нас всі напитки, котрих будете потребувати на сьвята
Ось Вам наші знижені ціни

Там Джин 1 гальон	$2.50
Житнівка 1 гальон	$3.50
Бренда (коняк) 1 гальон	$5.00
Бренда лутша 1 гальон	$5.50
Скоч 1 гальон	$4.50
Ганушівка красна 1 гальон	$5.00
Ганушівка лутша 1 гальон	$6.00
Кмінківка 1 гальон	$7.00
Кмінківка лутша	$9.00
Рум 1 гальон	$8.00
Рум ямайка 1 гальон	$9.00
Вино 1 гальон	$1.00
Старий порт 1 гальон	$1.25
Ліпше за гальон	$1.50
8 літний порт 1 гальон	$2.50
Білий порт 1 гальон	$2.50
Черешнєве вино 1 гальон	$2.25
Лондон порт 1 гальон	$2.50
Катауба порт 1 гальон	$3.25
Катауба ліпше за гальон	$3.50

Угорське вино квартова фляшка від 25ц до $1.25
На замовлення висилаємо в тій хвили на фарми
Дякуючи наперед за ласкаву память, остаю
З поважанєм
Alexander Roshko.
175 Henry Ave. Phone Main 1757. Winnipeg, Man.

КАНАДА

„КАНАДА"
виходить кождого тижня у вівторок.
Річна передплата в Канаді ... $1.00
За границею ... $1.50
Видає:
РУСКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА В КАНАДІ.
Адрес: "КАНАДА"
261 Fort Street, Winnipeg, Man.

CANADA

ЧАСОПИСЬ ПРОСЬВІТНА, ЕКОНОМІЧНА І ПОЛІТИЧНА

„CANADA"
Ruthenian Weekly Published Every Tuesday By
RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. of CANADA.
The best medium for advertisement.
Subscription per Year ... $1.00
Address: „CANADA"
261 Fort Street, Winnipeg, Man.

РІК II. Вінніпеґ, Ман. Четвер 29-го Жовтня 1914 Число порядкове 60. Winnipeg, Man. Thursday October 29th 1914 Число 42.

Воєнні Вісти.

ВІСТИ З ПОЛЯ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ.

ПЕКЕЛЬНИЙ НІЧНИЙ АТАК НІМЦІВ НА ПОЗИЦИЇ СОЮЗНИКІВ ВІДПЕРТИЙ З СТРАШНИМИ СТРАТАМИ. НИНІШНА УРЯДОВА ДЕПЕША ДУЖЕ ОПТИМІСТИЧНА — АТАКИ МЕЖИ НЮПОРТ І АРРАС НЕ ТАКІ ПЕКЕЛЬНІ. — НІМЦІ ПОПУСТИЛИ ТРОХИ НА ЛІВІМ КРИЛІ. — ФРАНЦУЗИ ПОСТУПАЮЧИ ПОВОЛИ НАПЕРЕД В ОКОЛИЦІ ВОВРЕ.

Париж, 28. жовтня. — Німецькі сили припустили пекельний нічний атак в околиці і районе минувшої ночі, однак зістали відперті з страшними стратами. Передвчера німецькі атаки на терені поме жи Нюпорт і Аррас значно полекшали. Союзники на цілім тім терені тримають свої позиції, а на північ і схід від Упрес союзні сили поступили на перед. Німці атакували союзників в околиці Дес Дамес однак зістали відперті.

На союзнім лівім крилі на полудне від Остенд ведесь дальше завзята борба. Останки бельгійської армії в злуці з Британцями тримають ся добре і непускають ворога в его походї на Колайє. Коло Діксмунд союзники відперли ворога при помочи Британської маринарки. Воєнні кораблі легчого сорту відділили від берег і своїми далекосяглими арматними стрілами наробили богато шкоди в німецькім правім крилі. Німці були приму шені цофнутись від берега в глуб краю.

ВЗЯТИ КАЛАЙС ЗА ВСЯКУ ЦІНУ.

Цісар Вільгельм видав розказ комендантам взяти тверди ню Калайс за всяку ціну. Калайс лежить на західнім березї Франції межи Дункірком а Булоґною в тім місци де англійський Канал найвузший, бо лише віддалений 30 миль від англійського міста Довер. Довідують ся, що з того місця Німці думають напасти на Англію. На берегах моря Німці будують сильні цементові фундаменти на котрих мають умістити свої страшні "чорні марияи" і звідтам остріловати береги Британії. Кажуть що найновійші 52 центиметрові "марини" несуть кулі на 35 миль.

СНІГ В ТЕПЛІЙ ФРАНЦІЇ.

Сніг почав падати на терені французко німецкої борби спричинюючи невигоди і додаючи терпіння, однак борба йде без перестанку. Німці відмінують береги каналу від Остенд до Войбруге як також пускають плаваючі міни на во ду утрудняючи тим самим роботу британських воєнних кораблів.

НЕ ВІЙНА А РІЗНЯ.

Женева, 28. жовтня. — Телеграми наспівші з Басел в Швайцарії в вівторок в ночи доносять, що битва на німецькім правім крилі, що тягнеть ся від Лілї аж до північного Моря перемінилась з війни в справдешню дику різню. Через послідних шість день тисячі жовнірів зістали убиті або ранені. Довгі потяги везуть ранених в глубини одного і другого краю, однак нема ані тілько докторів ані сестер щоби могли дати всім раду. Сотки ранених умирає недізнавши лі карської опіки.

НІМЦІ В ПРУСИЇ ЦОФАЮТЬ СЯ. — ЗЛИВИ І БОЛОТА ПЕРЕШКАДЖАЮТЬ ВОЄННИМ ОПЕРАЦИЯМ НА СХОДІ. ПЕРЕМИШЛЬ ГОРИТЬ.

Петроград, 28. жовтня. — Доносять з поля битви що довгі дощі зпинили дальші офензивні операциї. Великі болота унеможливили доставу провіянтів і амуниції для війська як також утруднили перехід армії. В Прусії Німці подались назад, змінили свою позицію і тепер обкопують ся в околиці межи Просткен а Гужбінен тут они зайняли оборонне становиско.

З Галичини доносять що битва межи австронімецкими силами а росіянами непринесла жадного результату. В околиці Перемишля, Самбора, Турки і Стрия ведесь завзята борба, Австрійці тримають ся сильно і російська навала непокопала їх ані на правім крилі ані в центрі.

Завіруха додає терпіня.

Російска зима, котра зморозила Наполеона сего року завитала завчасу на терен війни. Доносить що по дорозі межи Варшавою а Москвою лютувалась сильна сьніжна завеюха і було дуже зимно. Поля і ліси покрились сьнігом.

ДІВЧИНА ШПІОН.

Німецьку дівчину шпіона приловили недалеко від Петрограду. При перешуканю найдено що ліза підшивка ві плаща була виповнена акуратними рисунками і планами з російської твердині Кронштад і инших мілітарних станцій. Дівчину воєнний суд засудив на смерть і ві сейчас розстріляно.

ПРИЯТЕЛЬ РУСИНІВ ПОМЕР.

Honourable Colin H. Campbell

Бувший міністер публичних робіт в провінції Манітобі, а перед тим міністер справедливости і просьвіти Колін Г. Кембел помер в суботу дня 24 вересня в своїм домі в Вінніпеґу. Покійний родив ся дня 25-го грудня 1859 р. в Бурмінґотн, Онтаріо. З фаху був адвокатом. З початком весни 1913 року при кінци парляментарної сесії, покійний був ражений апоплексією. Підужавши, виїхав до горячих купелів, а звідтам поїхав на Середземне море, а відтак до Египту. Перед початком війни повернув назад до дому і здавалось, що в недовзі зовсім виздоровіє, щоби наново взятись до праці до якої покійний був дуже щирий. Судьба однак хотіла інакше. Неумолима смерть забрала дорогого нам Приятеля.

Будучи міністром Просьвіти в правительстві консервативної партії під проводом Сер Робліна, покійний прислужив ся нашому народови в провінції тим, що заложив перший українсько - англійський учительський Семинар в Манітобі.

Він хотяй чужий був нам по народности, поклав перші підвалини під житєвий розвій наших еміґрантів в Канаді. Високо цінив і шанував нашу мову і доложив великих старань, щоби будуче наше покоління знало попри англійську також і свою рідну мову. Таких щирих і правдивих приятелів в нас не богато і тому смерть Кембела дотикає нас горячо.

З жалем серця працаємо покійного, а з его родиною співчуваємо смуток. — Земля йому пером!

РЕВОЛЮЦІЯ В ПОЛУДНЕВІЙ АФРИЦІ.

Лондон, 27. жовтня. Друга революція піднеслась в полудневій Африці. Недавно Кольонель Моріц збунтував ся і зорганізував відділ з 1.000 жовнірів Німців і бурів і виступив з ними проти ґенерала Боти премієра полудневої Африки. Сю малу революцію удалось на початку еще здусити, однак епер в другій части повстала грізнійша революція під проводом ґенералів Де Вет і Бейерс. Ґенерал Де Вет доводив військами по стороні Бурів підчас Бурско - англійської війни; по заключеню миру зістав комендантом полудневої - африканської армії. Він зрезиґнував з того становиска тоді коли премієр полудневої Африки ґенерал Бота хотів вислати африканські війска на поміч Анґлії. Повстанці вже здобули місто Тейлборон.

КОРОЛІВ КУЗИН ПОМЕР.

Лондон, 28. жовтня. Принц Віктор Мауріс з Батенбурга кузин короля Британії Юрія V., бувший офіцер при королівськім реґіменті Стрільців, помер нині по причині ран отриманих в битві прoти Німців в Франції.

ВІЙНА В СЕРБІЇ.

З поля війни межи Сербами Чорногорцями а Австрийцями нема майже жадних відомостий. Француско - англійські кораблі все еще бомбардують Катаро а Серби й Чорногорці все еще в дорозі до Сараєва столиці Боснії.

В ПОЛЬСЬКІМ КОРОЛІВСТВІ.

Петроград, 22 жовтня. В боях під Варшавою полягло 18.000 Німців. Російські війска поступають наперед.

Петроград, 22. жовтня. Німці уступають вздовж усьої лінії Висли. Протягом останніх пятьох днів полонили Москалі в Галичині двайцять тисяч жовнірів. Напрям великої боротьби звертаєть ся з вільна на полудневий схід, т. є в околиці Перемишля.

Петроград, 24. жовтня. Оповідають, що Москалі ма ло що не полонили німецького пісаря, який особисто кермує борбою з Москалями.

Петроград, 25 жовтня. Боротьба з Німцями дня 23 і 24 с. м. над ріками Равкою, Скирневкою і Рилькою в околиці Скирневиць і Рави закінчили ся повною нашою побідою.

Боротьби над Саном і на полудень від Перемишля дуже кріваві. В околиці Долини розбили ми цілу австрійську кольону, що зійшла з карпатських гір. Стрий, який заняли австрійські війска, відбили ми на ново.

МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ГР. ШЕПТИЦЬКИЙ В МОСКОВСЬКІЙ НЕВОЛИ.

"Курєр Варшавскі" з дня 27. вересня містить слідуючу депешу:

Володимир, 26 вересня. ЛЬВІВСЬКОГО УНІЯТСЬКОГО МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО ПЕРЕВЕЗЕНО ДО НИЖНОГО НОВГОРОДА.

До Черновець на Буковині прибув новоіменований російський ґубернатор. На двірци витав ґубернатора посадник др. Вайзельберг, а на засіданю міської ради візвав ґубернатор радників помагати російським властям.

ПОЗІР ГОРОЖАНИ МІСТА ВІННІПЕҐ.

Вибори до ради міста за плечима. Ми живемо в місті і платимо податки тому повинні сьмо справами нашого міста інтересувати ся.

В сій цілі склик ає ся мітинг в гали Ястремського в неділю дня 1-го новембра о 2.30 по полудни.

Тут ся розходить о Вашу шкіру тому кождий повинен явитись на час.

Приходіть численно.

Виборчий Комітет.

ПРИХОДІТЬ НА ПРЕДСТАВЛЕНЄ!

Просьв. Драм. Т-во Ім. М. Заньковецької відіграє в суботу дня 31-го с. м. в Квінс Гол при Селкірк ул. драму в 4-ох діях з піснями п. з. "Катерина Мужичка" К. Н. Ванченка.

Штука ся дуже гарна і поучаюча і грається перший раз у Вінніпеґу а притім повна гумору тому не забудьте прийти. Дохід призначений на бібліотеку Т-ва. Ціна тикетів 50, 35, 25 і 15 центів.

Можна купити в "Укр. Голосі", в "Руск. Книгарни" в канцелярії Панькова і Ферлея, і льокали кождого вечера. Початок точно о год. 8.30 вечер.

Рівночасно повідомляємо, що згадане Т-во приготовляє штуку п. з.: **"Січиньский і Потоцкий,"** призначуючи прихід на Народний Дім у Вінніпеґу.

Комітет.

КАНАДА

часопись просьвітна, економічна і політична виходить кождого тижня у четвер.

Видавці:
Руська Видавнича Спілка в Канаді.

Річна передплата $1.00
За границю $1.50
Поодиноке число .... 5ц.

Адрес Редакції і Адміністрації:
"КАНАДА"
261 Fort Street,
Winnipeg, Manitoba.

CANADA
Ruthenian Weekly

Publishers
RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. of CANADA

Subscription per Year $1.00
Foreign Countries $1.50
Single Copies 5c.

For advertising rates and all business matters address:
RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd.
261 Fort Str., Winnipeg, Man.

Уваги.

НАУКА НЕ ЙДЕ В ЛІС.

Звістний терорнзатор спокійних горожан розбивач мітінгів, предсідатель "Ради Сімох" редактор "Смердила", організатор Рудикової "Самостійної України" Павло Крат, Кир Терненко, покаявшись вступив на пресвитеріяньску теольогію. Як звісно, що на теольогії учать молитись. Наш Павлусь будучи дуже похапним вивчив пресвитерську молитву за три тижні і минувшої неділі, а жидівській гали повеличав ся своєю наукою.

Братії було дуже мало — не було кому слухати.

Ми хочемо бути справедливими взглядом нашого "богослова" тому передаємо його молитву дословно для ширшої відомости. Ось вона: —

"Батяри, буржуї, лайдаки, злодії, чорносотенці, зволоч, сучиї сини, ідіоти, неуки, запроданції, бомки, черевачі, гулі, воли, осли, свині, веприки, пацюки; а щоби на них чахотка, чума, холера, шляк, грім, мора, чорт, пекло... — Амінь.

А що, чи не гарна молитва? Гордон, Коцан, Глова і прочія братія могуть сьміло повеличатись що по тяжких трудах їм таки удалось затягнути в свій табор так вельми заслуженого отця Проколупія... Ми їм гратулюємо! Віримо, що аж тепер їх парохія побільшить ся...

Коби тоті старі побожні пани і вдови, що так щедро дають на фонд навертаня "диких Галичанів" на праведну дорогу, знали, яку сволоч вони виграфають, то певно розігнали-би сю банду богохульників...

БЮТЬ ЗРАДНИКА.

Московський запроданець господін Гецев, котрого Гладик, Геник, Черняк і прочії настоящії кацапи возять по Канаді так як циган медведя по ярмарку, дістав добре почесне від наших козаків в Сифтон і Етельберт. Попали кацапській пиші смердячої яєшниці.

Славно козаки! В Манітобі сповнили свій обовязок і били зрадника, де лише попало... Ану-но, ви Альбертийці. Покажіть, що вмієте! — Тепер на вас черга...

АНГЛІЙЦЯМ СУК.

Тепер коли москалі бомбардували Перемишль, англійські часописи були примушені писати его назву дуже часто. Писали по польськи "Пшемисль". Та сполінг вже якось їм вдав ся, одначе за ніяку ціну не могли вимовити назви так, як написали. Неоден шпіп з пів години та все таки не міг кішо путнього вишипіти. Перед нами їм стидно признати ся, що не вміють і просити щоб ми їх навчили якось не випадає. Між собою говорять що "Пшемисль" то твердий сук. Ми їм віримо, — але Москаль ще більше вірить. Він сарачисько, вже три місяці старає ся показати Англії як вимовляти назву сего міста, одначе не зміг. Умучившись з проклятєм на устах пійшов спочивати. Да, батінька, да...

НА ТАМТІМ БОЦІ.

Французький жовнір що лежав ранений на побоєвищи, подав свою кантинку з водою раненому німецькому офіцирови, що лежав близько него. Німецький офіцир напившись води поцілував руку свого милосердного ворога і сказав: — "Там війни не буде по тамтім боці." — Війна не повинна бути і по сім боці. Тільки варвари, такі як кайзер допроваджують до війни по сім боці.

"Генерал" ЗИМА.

Великий і страшний генерал зима за плечима! Час приходить, що славний генерал возьмесь до сильної праці і певно сильно вплине на теперішні воюючі сторони. Его передова "сторожа" вже показала ся на східнім терені війни. Сніг впав в західній Польщі і в Росії, а ночами беруть сильні приморозки. Жовнірі будують собі землянки, щоби охоронитись перед тим немилосерним ворогом.

Др. Семен Демидчук їде до Америки.

Знаний нашим Українцям Др. Семен Демидчук, котрий обїздив тому два роки Сполучені Держави і Канаду, даючи всюда відчити і збираючи датки на рідню школу в Галичині як доносять їде до Сполучених Держав в важній політичній місії з рамени Українського Народного Комітету у Відни. Ми раді-б видїти нашого дорогого гостя і тут у нас і думаємо, що се зовсім можливо. Др. Демидчук чейже розуміє обставини?!

ВОЄННА ВСЯЧИНА.

Початок війни перед і по виповідженю.

(Дальше).

Все то мало статись сейчас і то під надзором Австро - угорських урядників. Сербія сейчас відповіла, приняьши майже всі домагання Австрії, з тим лише, що не хотіла, щоби австрийські урядники мішались в справи Сербії.

Дня 28. липня Австрія видала Сербії війну. Потім Німеччина видала війну Росії, Франції і Бельгії, а Англія Німеччині і Австрії, Японія видала війну Німеччині і хто знає, чи еще і прочі держави не вмішають ся в сю воєнну халепу в недалекій будучности.

Потрійний Союз.

Потрійний Союз зістав сформований помежи Німеччиною, Австро - Угорщиною і Італією 1883 р. наумисно, щоби в случаю спинити напад Росії або Франції. Після его застережень, три силі мали спільно боронитись, або одна другій помагати, на случай війни.

Союзні застереженя поправлено в 1887 р. Точних застережень в угоді не мож довідати ся, однак говорять, що їх змодифіковано що до Франції і Італії в 1893 р. Союз зістав поновлений в 1902 і 1907 р. на відповідний час і послідний час на его поновленє відречено до 14. червня 1914 р. Показуєть ся також, що недавне жадане і виповідженє війни Італією проти Туреччини в Тріполіс було за згодою Союза.

Через много років Велика Британія хотай не належала до союза, однак она ему сприяла по причині французько - російського запитного становища, однак пізнійше обавляючись змагань німецької морської сили, предпринила в 1902 році, зміну свого поступованя, пристаючи до поліетральних сил.

В виду сего предприняти Велика Британія увійшла в порозуміня з Францією 1904 р. а з Росією 1907 р. Змагане потрійного порозуміня Великої Британії, Франції і Росії суть менше - більше слідуючі:

1. Утримувати рівновагу сил.
2. Улучшене угодово - мирового права для удержаня супокою в сьвіті.
3. Повільне розоруженє.

В деяких напрямах повисші змагання удались знаменито.

Підчас війни сили потрійного союза і сили потрійного порозуміня суть майже однакові. Сухопутна армія потрійного порозуміня перевисшає союзників о близько мілон жовнірів, однак знаною річею єсть що Росія не може так скоро змобілізувати своїх війск по причині величезної території і злої комунікації.

Морські воєнні сили потрійного порозуміня далеко перевисшають союзників.

Порівнанє морських воєнних сил великих держав сьвіта.

Понисше подаємо порівнанє воєнних морських сил всіх держав сьвіта так як зіставлено дня 31 марця 1914 р.

Воєнні шифи.

Британія	60
Німеччина	33
Франція	22
Росія	12
Австрія	7
Італія	10
Японія	15

Боєві кружляки.
Британія 9. Німеччина 4. Франція 2. Росія 7, Австрія 6. Італія 4. Японія 6.

Опанцирені кружляки.
Британія 34. Німеччина 9. Франція 19. Росія 6. Австрія 3 Італія 9. Японія 9.

Забезпечені кружляки.
Британія 17. Франція 2.

Легкі кружляки.
Британія 92. Німеччина 45 Франція 10, Росія 16, Австрія 9, Італія 16, Японія 21.

Боєві нищителі.
Британія 232, Німеччина 132, Франція 74, Росія 140, Австрія 12, Італія 33, Японія 75.

Торпедові.
Британія 59, Німеччина 16 Франція 148, Росія 29, Австрія 63, Італія 71, Японія 47.

Субмарини (підводні судна).
Британія 77, Німеччина 24 Франція 78, Росія 37, Австрія 6 Італія 71. Японія 47.

Річні і Канонові кораблі.
Британія 53. Німеччина 10 Франція 11. Росія 28. Австрія 9 Італія 6. Японія 9.

Патролюючі кружляки.
Британія 52, Німеччина 8, Франція 16. Росія 22, Австрія 13, Італія 17. Японія 8.

Воздушні сили держав.

Австрія має літаків	150
Італія	200
Німеччина	350
Британія	130
Франція	750
Росія	380

Як платять Канадийське військо.

Як нам вже всім знано, що Канада вислала трийцять два тисячі жовнірів на терен війни. Війска сї щасливо прибули до Англії де на рівнині Салсбури відбувають еще доповнюючі вправи в воєнний штуці.

Інтересним отже для нас знати, як суть сї канадийські жовніри плачені? — В активній службі, то є підчас війни беруть:

Лейтнант Кольонел денно	6.25
Майор	5.00
Лейтнант правий	3.75
Лейтнант титуляр	2.60
Рядовий	.85

Розуміє ся, що суть еще спеціяльні підвижки, однак передічна платня, як повисше подано, обнимає кінниню, піхоту, артилерію, інжинірів і прочі відділи військові.

УОРУЖЕНЄ НІМЕЦЬКИХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

Яко примір уоруженя модерних німецьких боєвих кораблів, уоруженє недавно збудованого боєвого кружляка "Гебен" буде для нас інтересним. І так:

Довжина сего корабля виносить 610¼ фітів: ширина 96 фітів; поміщеня 22.640 тонів; скорість 29 вузлів на годину; має десять 11-цалевих, дванайцять 5.9 цалевих і дванайцять 3.4 цалевих канон; чотири торпедові труби; головний оборонний пояс 7½ цалів грубий; бере угля 3,100 тонів: оливи 200 тонів.

Найновійший німецький дреднаут "Кайзер" має слідуюче поміщене і уоруженя: Довжина 564¼ фітів; ширина 95¼ фітів; поміщене 24.100 тон; скорість 23 вузли на годину; десять 12½ цалевих, чотирнайцять 6 цалевих і чотирнайцять 3½ цалевих гармат; шість торпедових труб; оборонний пояс 12½ цаля грубий; бере 3,600 тонів вугля і 300 тонів оливи.

КІЛЬКО ГРОШЕЙ І ЛЮДЕЙ КОШТУВАЛИ ПОСЛІДНІ ВІЙНИ?

Війна між Англією і Францією від 1793 до 1815 тревала 8,168 днів і коштувала 1.900.000 страчених людий і 6.250,000.000 долярів.

Кримська війна від 1854 до 1856 тревала 731 днів і коштувала 485.000 страти в людях і 1.525.000.000 дол.

Домова війна в Сполучених Державах від 1861 до 1865 р. тревала 2.456 днів і коштувала 656.000 страти в людях і 3.700.000.000 долярів.

Французько - німецька війна від 1870—1871 тревала 405 днів і коштувала 290.000 страти в людях і 1,580.000.000 долярів.

Російсько - Турецька війна від 1877 до 1878 р. тревала 334 дні і коштувала 180.000 страти в людях і 950,000.000 долярів.

Іспанське - Американська війна в 1898 р. тревала 101 днів і коштувала 2,910 страти в людях і 165,000.000 долярів.

Англо - Бурська війна тревала від 1899 до 1902 р. тревала 962 дні і коштувала 90898 страти в людях і 1.000.000.000 долярів.

Російсько - Японська війна від 1904 до 1905 р. тревала 576 день і коштувала 555.900 страти в людях і 2.250,000.000 долярів.

Балканська війна в 1912 р. тревала 302 дні і коштувала 145.000 страт в людях і 200.000.000 долярів.

ГАЛИЦЬКІ ПОВСТАНЯ XV — XVI. ВІКУ.

По смерти останнього галицького князя Юрія Болеслава 7. цьвітня 1340 р. розпочала ся довголітна боротьба в його спадщину між галицьким боярством, що лучило ся з Литвою і Татарами, а Польщею й Угорщиною. Боротьба не довела до бажаного кінця, не вернула Галичині самостійности: ще довгі часи останки української шляхти, духовеньство, сьвідомійше селяньство і міщаньство шукало нагоди, щоби розпочато нову війну з Поляками. Поміч в сій боротьбі знайшла Галичина в сусідній Волощині (нині Румунія) тамошні князі "господарі" хотіли прилучити Галичину до своеї держави. Вперше підняв рух против Польщі селянин Муха 1490 р. Се був чоловік завзятий і знав ся добре на війні. Він зібрав до 10 000 війска з селян із Галичини й Волощини і напав Покутє. Був під Снятином, зруйнував богато міст і сіл, а потім пустив ся в дальші сторони, пійшов до Галича, переправив ся з війском через Днїстер і наближив ся до Рогатина. По дорозі лучила ся з ним українська шляхта, невдоволена з чужого панованя, так на пр. Терлецькі. По Польщі пійшла тривога, король скликав шляхту в загальний похід і просив помочи навіть в Пруссії. Королівське війско заступило дорогу Мусі під Рогатином і розбило його силу; богато війска загинуло на місці, инші потонули в Днїстрі, а сам Муха утік на Волощину. Потім хотів ще раз розпочати війну в Галичині, але се йому не вдало ся: зрадила його якась жінка, з якою любив ся. Поляки його арештували і відіслали до Кракова: там умер Муха у вязниці. В 1491 р. напав на Галичину Андрій Барул з Волощини, що знов себе правним спадкоємцем Руси, яку польський король Казимир силоміць забрав собі: але його також арештовано. І пізнійше галицьке населенє все помагало волоським воєводам, які воювали з Польщею. Літом 1509 р. підчас волоської війни в Галичині прилучило ся до воєводи Богдана богато нашої шляхти, як Шумлянські, Витвицькі, Дрогомирецькі, Балицькі, Березовські, Луцькі. Король мусів видати 1511 р. приказ, щоби галицьке духовеньство не їздило сьвятити ся до Волощини, бо були підозріня, що там зраджують тайни польського королівства і змовляють ся з ворогами. В 1530 р. знов лучила ся наша шляхта з волоським воєводою, а він її приймав ласкаво, а людий римського обряду казав убивати. Сї повстаня не довели на жаль до ніякої зміни в положеню Галичини, наш край і дальше лишив ся при Польщі. Наші повстанці звичайно переплачували житєм свої сьмілі замисли, іншим конфісковано майно; найбільше потерпіла на тім наша українська шляхта, бо її найбільше переслідувано і часто переходили в чужі віри.

ПОЛЯКИ З КАЦАПАМИ ПРИ "РОБОТІ"

Українські американські часописи доносять, що галицькі москвофіли на спілку з кацапами, зараз по виповідженю війни між Австрією і Росією зраджували Москалям мобілізацийні австрийські плани, а також доносили Москалям про розміщене австрійських війск. Рівночасно удавали перед австрийським рядом дуже льояльних, доносячи при кождій нагоді, буцім-би сю зрадницьку роботу робили галицькі Українці, через що навіть поарештовано богато невинних Українців. Сї панове барня в спілці з кацапами впливали також при помочи своїх легіонів [illegible] всіх інтелігентів Українців і опісля віддати їх в руки Москалів. Про зраду Поляків і кацапів довідали ся [illegible] скоро австрийські військові власти і положили конець польсько - кацапській зраді.

По забраню Москалями міста Львова, вредная польські хулігани нагінку на оставших там Українців, бючи і збиткуючись над ними. Митрополита Шептицького мали рівнож сї польські хулігани віддати в московську неволю...

Оттак виглядає в примірах "висша польська культура", якою Поляки хвалять ся перед сьвітом.

Не далеко втікли від своїх галицьких "браці" деякі польські редактори в Америці, які тут на американській земли, старають ся всякими клеветами обезславлювати наш нарід перед чужинцями...

Всі Українці повинні собі добре затямити, з якими то "приятелями" мають до діла і при кождій нагоді відбивати всякі польські напасти та брехні...

Іван Нечуй Левицький.

ЗАПОРОЖЦІ.

Казка.

Знов пишно заблищав Дніпро між берегами, зазеленіли українські степи, ліси, поля; знов забіліли великі городи й села. Але в тих городах і селах було тихо, як у небі. Нігде не порушила ся й жива душа, неначе всі люде вимерли од великої чуми. А жовті гадюки та черви все крутились, все вились! А військо все муштрувалось, як сіра комашня, розсипавшись на зеленому полі.

Скажи мені, орле, бо ти все знаєш, де-ж ділись люде на Україні? Чи їх Татари полонили, чи їх Турки вирізали?" спитала Маруся.

— Ні. Їх Татари не полонили і Турки не вирізали; вони зачаровані, так-само як і наша Січ. То, бач, схопило ся таке страшне повітря і навіяло страшний сон на Україну. І люде разом так і поснули тай будуть спати, поки знов не повіє теплий вітер з теплого краю, поки він не принесе з хмари цілющої та живущої води і покропить тією водою землю й людей.

— Боже мій! чи найду я живу свою матінку! тихо промовила Маруся.

Орел почав спускатись на правому березі Дніпра, проти того острова, де колись була Січ. Він глянув на той острів, де й сліду козацького не зосталось, де козацькі могили заросли бурʼяном та огородиною; де на гетьманських могилах кольоністи - німці насадили картоплі. Де колись на майдані ревм гули на раді Запорожці, там тепер пасалась німецька череда... Орел гірко заридав, тихенько ззадив на берег Карпа та Марусю, а сам знявся і впав у білу кипучу піну Ненаситецького порога.

Довго сиділи Карпо і Маруся над Дніпром і одпочивали. Перед ними була чудова картина Дніпра, облитого сонцем з високого неба. По обидва боки Дніпра стояли високі сірі скелі. На воді скрізь були розкидані зелені острівці, оброслі високим очеретом та лозою. Між островами і на островах сторчало каміння, зелені верби. А пороги все ревли та гули, наводили думи на душу. Маруся довго дивилась на Дніпро, а потім почала говорити:

— Чи бачиш ти, козаче, отой камінь, що висунув ся з берега далеко в воду? Я раз стояла на тім камінї і брала воду, а гетьман їхав дубом. Кругом його сиділи запорозькі козаки і гребли веслами, а гетьман стояв та все дивив ся на мене. Я й собі задивилась на його, а відерце моє й поплило за водою. Гетьман побачив те і засьміяв ся до мене. Який же гарний був гетьман! Які в його очи, які брови, які вуси! Серце моє так і притягло до його очий! Вернулась я до дому з одним відром. Мене мати лаяла за відерце, а я й не чула того та все думала про гетьманські очи. Часто я з того часу виходила сюди і все дивила ся, чи не вийде гетьман на берег гуляти на оттім острові. Коли раз в вечері дивлю ся я, ходить мій гетьман по березі, згорнувши руки. Я дивлюсь на його звідсіль, а він на мене звідтіль. Мене так і потягло до його, як от проміння сонця тягне росу з квіток. На березі стояв хибкий човник. Я сїла в човник, вхопила в руки весельце і полетіла човником до його. І сама я не чула ся, як я вийшла на козацький берег як побігла до гетьмана, як упала перед ним на коліна і обвила його. Я подивилась йому прямо в чорні очи, почула на своєму лиці його гарячий дух, почула, що він нагнув ся до мене і поцілував мене. І мені здало ся, що я умлїваю, що я вмираю, вмираю і не можу вмерти. Я почула, що моє серце ніби засьнівало без кінця... Я ніби заснула і сьпала і через той сон все бачила чудові чорні очі, і страшні, і гарні, все чула гарячий дух на своєму лиці, а моє серце все сьпівало безконечну пісню про щастя, про кохання. Як би я хотіла, щоб на віки протяг ся той пишний сон, щоб до віку сьпівала моя душа для мого мілого пісню про кохання. І я забула батька й матір, забула свої степи, свій хутор і свої квітки, забула про Дніпро, про небо й сонце. Нащо вони мене збудили і одняли од мене той чудовий сон?

Маруся замовкла і втерла сльози рукавом.

Вже сонце стало на вечірнім опрузі, Карпо і Маруся встали і пішли на степ.

— Проведи-ж мене, козаче, до мого батька, до хутора Чаплїв. Я тобі спаси-Біг скажу.

От ідуть вони та йдуть і вже далеко одійшли од берега. Степ почав розстилатись далеко, далеко і зеленів, скільки засягло око. Трава зеленіла, квітки пахли, птиці сьпівали в синьому небі.

— Степи мої, степи мої! ви й досі такі гарні та зелені, як і колись були, промовила Маруся.

— От дивлять ся вони, аж на степу пасеть ся велика череда: голландерські корови, здорові коні, круторогі чумацькі воли, цілі табуни іспанських овець. Череда була сита, а пастухи й чабани були пообдирані, босі або в драних постолах. На свитках були самі за себе лати. Вони були худі, замлілі.

— Чий се скот ви пасете? Чи козацький, чи свій? спитала Маруся.

— Панський! обізвав ся обідраний, як старець пастух і побіг за коровою, на котрій шерсть аж виляскувалась проти сонця, неначе на якому панові шкура.

Ідуть вони далі, аж пасеть ся друга черідка: корови погані, кудлаті, бички миршаві, низенькі, свині дрібні.

— А се чия черідка? спитала Маруся.

— Людська! обізвав ся босий і обідраний хлопець.

— Чи далеко ще до хутора Чаплїв?

— Та тут нема хутора Чаплїв, а є велике село Чаплї! одказав чабан.

— А чи живе ще у тих Чаплях козак Петро Музика? його хата стоїть у самій балці.

— На балці стоїть цілий куток Музиківка. Там було хат з тридцять як не більше.

Здивувалась Маруся і задумалась, де ті хати набрались у чаплях. От пішли вони далі. Появились роскішні поля Пшениця стояла, як море; їй і кінця не було видко. На полі жали женці.

(Дальше буде.)

ЯК ВИГЛЯДАЄ ТЕПЕРІШНА ВІЙНА?

(Опис очевидця німецько - російської битви).

Се було на поли битви коло Вірбален в російській Польщі дня 8. жовтня. Днесь в ночи, після чотиродневної завзятої борби Німці удержали ся при своїх позиціях в добре укріплених закопах на схід від Вірбален. Коли я пишу ті слова при сьвітлі ліхтарні автомобіля, я чую з окопів, віддалених на кількапайцять стіп, сьпів німецьких жовнірів. Через чотири дни ті співаки вокорчені лежали в болоті в окопах; вони не могли випростувати ся, хиба серед темної ночи. А все таки співають. Вони вірять, що жде їх велика побіда.

Я прибув на поле бою від Вірбален коротко перед сходом сонця. Я мав при собі пашпорт від Генерального команданта. Мені приділено трох офіцирів, щоб обвели мене по поли битви і подали потрібні інформації. Через три дни ми подорожували автомобілем і були вже недалеко правого німецького крила, коли нам автомобіль поломив ся і ми мусїли іти дальше пішки.

Московська филя бє в німецький мур.

Днесь я бачив филю московського тіла і крови, як ударила в німецьку сталеву стіну. Филя задержала ся. Филя злохмила ся, розсипала ся і кинула ся в зад. За нею лишили ся струї крови. Поломані кроваві тіла, останки розбитої филі, засіяли поле.

Днесь я вже знаю, чому так не радо пускають кореспондентів на поле битви. Опис битв сеї війни не є миле читане.

Ми натрафили на лінію в огни в однім місци на правім крилі німецької армії коротко перед сходом сонця. Ми посідали з офіцирами від пільної батерії. Закн перший луч показав ся на сході, кождий чоловік був уже на ногах. Сьвіжу амуніцію, котру привезено в ночи, тепер пороздїльовано і поховано, де треба. Порожні патрони відкинено на бік. Один артилерист з шуфлею в руках почав закидати землею темні, ховзькі плями коло одної канони. Я бачив тут роботу повторену кілька разів в ріжних місцях.

Коли настав день, я побачив канони уставлені з заду горбка, а їх люфи були звернені в напрямі вносичого ся горбка. Коли я приглядав ся пильній роботі артилеристів, з якою старанностию і точностию не забуваючи найменьших подробиць, вони лагодили ся до сего діла убивания людий, нараз я почув страшний пронибаючий і потрясаючий свист над головою. Се була московська куля около 1000 стіп падимною, а 2000 поза мною. Не знаючи однак того, я мимохіть скулив ся і прихилив голову. Ті, що бачили се, почали сьміяти ся з мене. Я постановив більше не дати їм нагоди до сьміху. Опісля много куль перейшло над нашими головами.

Ужиток телефону.

Через пів години німецька батерия не звертала уваги на московські кулі, що літали понад нашими головами. В кінци один жовнір почав говорити телефоном і записувати щось на папери. Командант батерії чим скорше перечитав ті записки і сейчас післав офіцира на коня з розказом до других командантів батерії. В одній хвилї всі канонїри стали в позиції і батерія почала стріляти. Се тривало може пятнайцять хвиль, потім всї канони устали. Знова прийшов телефон, уставили канони на иншу віддаль і почалась дальша стрілянина.

Положенє тяжкої німецької батерії було добре вибране. Місце так було замасковане, що Москалї через чотири дни не відкрили його положеня. Лише від часу до часу упала там куля, або шрапнель і то припадково.

На тім місци однак я нїчого не міг бачити. Я не бачив ані ворога, ані до кого стріляє ся! Я бачив лише німецьку батерію, як стріляла. Тому я зі своїми трома товаришами пійшов на самий верх горбка, ідучи за лінією пільного телефону, і там знайшов я шість офіцирів, котрі через повзьмаючі шкла дивили ся, де падуть німецькі кулі і після того керували німецьким огнем. Тепер як російські так і німецькі кулі сичали і свистали в страшний спосіб над нашими головами.

Серед лучів ранїшного сонця з вершка горба я перший раз побачив борбу, котру запише історія яко битву під Вірбален.

Боєва лінія розтягала ся далеко так далеко, як я міг бачити через побільшаюче шкло. Вона виглядала як піввколесо. Коли ми дивили ся, весь огонь московської артилерії був звернений на мале місточко на рівнині, около 2000 ярдів на північ від нашої позиції. Місточко, зовсім опущене, було цілковито засипане зелізом і сталью. Руїни почали горіти. В пів години опісля ми пізнали, чому Москалі стріляли на се місточко. Москалі вирушили наперед проти німецького центра, а позаяк то місточко було на їх дорозі, вони хотіли очистити його від німецьких машинових канонів, коли би там які були.

Дотепер, хоч я приглядався величезній битві, однак ворога я еще не бачив. З нашої позиції, котра була трошка по

Дальше на стор. 4-тій.

Беріть горожанські папери.

Коли як коли, але тепер кождий наш краян пізнає вартість горожанства Канади, коли тих, що его еще не приняли виганяють всюда з роботи. Тих, що тут лише коротний час жиємо, але тих бачім, що вже в Канаді по 5 до 10 років і не здобулись приняти горожаньства, не жалуємо і боронити не можемо. Хто не став еще горожанином Канади, а має до сего право, нехай сей час зголосить ся і присягне на папери.

Зголошуйтесь до
Theo. Stefanik
261 Fort St., Winnipeg, Man.

Вже вийшло з друку десяте число
ЦЬВІТКА.
Ілюстрована часопись для української молодіжи в Америці.
Кождий український батько повинен записати "Цьвітку" для своїх дітий.
Виходить раз у місяць і коштує лише $1.00 на рік.
Пишіть на адрес:
"FLOWERET"
83 Grand Str.,
Jersey City, N. J., U. S. A.

П. П. АЛЕХНО.
Русько - Польський заклад фотографічний, поважний і потребовий. — Автомобілї для винайму, карити на весіля по $3.00. Заходіть в потребах до мене на адресу
376 Selkirk Ave.
Телефон: St. John 1794.
WINNIPEG, MAN.

Ontario Hotel
858 MAIN STR.
Phone: - - St. John 605.
Jas. Hennesey, Propr.
Коли хочете випити зелене склянку пива то зайдіть до „ОНТАРІО". Чисті лікери і добрі цигара, в пул рум 12 столів. Добра їда вечеліє.

SAVOY HOTEL
C. F. HERBERT, Властитель.
Main Str., напротив C. P. R.
Станція і віхт 1 дол. денно.
Добрі вина, лікери і цигара. - Для фармерів все по спеціяльних цінах, а для дітий за половину ціни.
Отворено в день і в ночи.
Телефон Гаррі [illegible].

THE SELKIRK HOTEL
Новий і модерний.
T. H. Nesbitt i J. M. Wilson Prop's
Первоpядний готель в північнім Вінніпеґу. Станція і віхт від $2.00 і вище на день. Найлiпшого сорта напитки в буфеті.
602-804 Main st. Phone S. J. 2533.

Замовляюча картка на „Канаду".

Ruthenian Publ. Co. Ltd.,
261 Fort Street, Winnipeg, Canada.
Прошу о висилку мені „Канади" почавши від
Імя
Адрес
Почта

261 Fort Str., Winnipeg, Man.
Прошу вписати сю картку і вислати на адрес „CANADA"

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Позаяк много моїх костумерів і знакомих відносять ся до мене з ріжними старокраєвими справами і щоби не марнувати на дармо часу, проте повідомляю всіх, що тепер по причині війни, почта між Австрією і Канадою не курсує і не знаємо, в чиїх еще руках наша країна опинить ся. Зі всякими новими справами здержайте ся а з непокінченими, старими, прошу удатись до мене і я по можности дам Вам потрібні інформації.

З поважанєм
Theo. Stefanik
261 Fort St., Winnipeg, Man.

Велика Сьвітова війна.

Кождий з нас інтересують ся війною. Всі радо читаємо новинки які тільки мож захопити про війну. Новинки воєнні різні і где які дуже часто самі собі противорічать. Щоби найлучше розуміти розмежене армій, поля битв і місцевости потреба мати перед собою Воєнну мапу Европи, где все як найдокладнійше означено. Таку мапу можете легко набути у нас. Кождий хто пришле нам предплату за "Канаду" в сумі одного доляра буде читав нашу часопись цілий рік а такому сейчас вишлемо Воєнну мапу Европи.

Така мапа сама коштує 50 ц. Отже користайте з нагоди і висилайте предплату на адрес.

Ruthenian Publishing Co., Ltd.
"CANADA"
261 Fort Str., Winnipeg, Man.

Заснований 1900.
ДР. МОРДЕН,
Дентист.
котрого заряд сеї часописи рекомендує Сотни людий скористали з нагоди зниженя ціни за направлюване зубів.

ЧОМУЖ ВАМ НЕ СКОРИСТАТИ.

Ми закладаємо золоті зуби по 5 дол.

Тягнемо зуби без болю.
Маємо приряди за помочию котрих направляємо зуби так скоро, що людий мешкаючих поза містом обслугуємо дуже скоро.
Наша адреса:
482½ Main Str.,
Realto Block,
Winnipeg, Man.
ГОВОРИМО ПО РУСЬКИ І ПО ПОЛЬСЬКИ.

HUGH D. CUTLER
адвокат
Полагоджує всякі справи. Віських процедурах удавайтесь до нього.
Phone M. 2039. 210-11 Nanton Bldg. Winnipeg, Canada.

Dr. B. GERZABEK
Одинокий Руський Лікар зі Старого Краю в Канаді.
СПЕЦІЯЛІСТ ВІД УСІХ СЛАБОСТИЙ
Приймає хорих дома під ч. 413 SELKIRK AVE на розі Salter о Pritchard від год. 1-3 по пол. і від 7-10 вечером. Telephone: St. John 986 також в ЛІЧНИЦІ ЕЛЕКТРО-МЕДИЧНІЙ, [illegible] ч. 815-817 Pritchard Ave. від год. 9-12 рано; 3-6 по пол. і 7-9 вечером. WINNIPEG, MAN.

Дальше зі стор. 3.

заду німецького крила, можна було бачити при помочи шкла лише невиразно блески російських канонів. Але коли Москалі вирушили на німецький осередок, то ситуація змінила ся.

СТРАХІТЯ ВІЙНИ.

Вчера по раз перший Москалі ударили штурмом на осередок німецької позиції. Через два дни перед тим як Німці так і Москалі острілювали себе з канонів, щоби знищити окопи. Московські канони дуже лихо стріляли, але мені казали, що московський воздушний бальон мав зробити добрий перегляд німецького положеня. Я не бачив жадних воздушних кораблів. Два рази під покровом пільної артилерії російська піхота ударила сильно на Німців вчера. Два рази однак вони зістали відперті. Тепер вони знова пробують.

В кількох місцях своєї лінії Москалі похилені підбігли на перед і заняли нові позиції. Опісля ті з заду зрівнали ся з ними. Вони тягнули за собою около тузин скорострільних верів. За ними в віддаленю находила ся резерва. Через весь той час московські шрапнелі падали дощем на німецькі окопи.

Про кождий рух Москалів сейчас доношено німецькому центрови. Тоді німецька резервова колюмна зібрала ся більше до купи. Стріляне з гверів з німецьких окопів устало. Німецькі офіцири бігали поміж жовнірами, приготовляючи їх до розправи.

В кінци прийшов розказ до удару. На дане слово нараз піднесла ся лінія Москалів на парусот ярдів довга і кинула ся на перед. За ними йшла друга лінія, потім трета, четверта і пята. Одна лінія від другої була віддалена від 20 до 50 ярдів. Всі гнали на перед. Перші з них дістали ся від разу під німецький огонь і ряди їх почали зменьшати ся і рідшати. Другі значно посунули ся на перед. Дим горіючого місточка дав добру захорону кільком полкам.

А вони ішли на перед в одній лінії, кидали ся з криком вітак падали на землю, стріляли і знов підбігали на перед.

Тимчасом, від самого початку московського атаку, німецька артилерія, не зважаючи на московські канони, котрі до неї стріляли, звернула свої люфи на атакуючу масу Москалів. Німецькі шрапнелі пукали як раз над головами посуваючих ся на перед Москалів вирвали цілі ряди війска, лишаючи порожні перерви.

Але московська лінія не задержала ся. Се вже третий раз в двох днях вони поновляють свій атак. Страшні страти, які вони понесли при перших двох атаках, не були для них наукою. Був се страшний несольний вид. Моє серце било неначе молотом. Я був неначе пяний, упоєний битвою, я боров ся умом так кріпко як ті жовніри своїми стрільбами. По раз перший я зрозумів, що то є бути упоєним війною і я пізнав тайну усьміху убитих на поли битви.

І ось надбіг рій Москалів. Уже коло німецьких окопів. Їх крики дико лунають на поли. Вони ані не захитали ся. все рвуть ся на перед. На переді атакуючих заступів появили ся московські прапори. Перша лінія стала рідша.і друга лінія ступила на перед. Близше і близше вони перли до німецьких позицій. І нагло все змінило ся. В кілька секунд пізнійше дав ся чути новий звук. Зразу я побачив нагле, страшне знищене посуваючої ся наперед московської лінії. Чогось подібного ні перед тим ні потім я ніколи не бачив. Люди падали так само, як паде скошена трава в ряді. Ті, що остояли ся на ногах, зістали кинені в зад неначе від страшного подуву вихру. Доперва по якімось часі моє ухо могло відріжнити гуркіт машинових канонів, котрі були причиною того страшного жнива смерти.

По раз перший посуваючі ся на перед московські лінії захитали ся неначе очаровані. Офіцири на конях кинули ся поміж ряди, напираючи на них, щоб ішли на перед. Коні падали з людьми. Я бачив тузин коний без їздців, котрі неначе скажені кинули ся поміж ряди, збільшаючи замішане. Другі коні сполохані гнали з офіцирами сьвітами. Все те не тривало більше як одну мінуту. Мені видало ся, що то вже годинами триває. Німецький огонь не уставав і змітав цілі ряди Москалів. Московські лінії ломили ся. Настало замішане. Тепер кождий чоловік за себе. Недобитки московські почали дерти ся в зад до своїх окопів, шукати там захисту.

Я переглянув своїм шклом цілу лінію російського атаку, як далеко я міг бачити. На цілій лінії Москалі в неладі утікали до своїх окопів. Коли над не ідав ся і коли знова почала ся звичайна стрілянина артилерії, я оглянув поле битви. Убиті застелювали поле всюди. Вони не були на купах, але ціле поле було засіяне трупами.

Однак страшнійший ніж від смерти був иньший вид, котрий можна було доглянути через шкла. Рухаючі ся, човгаючі ся, кидаючі ся особи всюди. Се були ранені. Всі, що могли човгати ся або рачкувати, працювали послідними силами, щоби добити ся до своїх окопів. Але сотки ранених остали ся на отвертім поли з немитими і незаосмотреними ранами, терплячи голод і спрагу, аж доки або не померли, або не настала ніч і серед її угритя не забрали їх до шпиталю.

Після сего атаку ми подали ся в зад поза німецькі лінії і там побачили шпиталений корпус, як зносив німецьких ранених. Число їх було досить маже, а то з огляду сильно забезпечених німецьких окопів. Майже всі ранені були покалічені шрапнелями, коли лежали в окопах.

Ми переїхали задну часть німецьких позицій і бачили там резерви, амуніцію, вози з живностию, всьо то в купі разом зі шпиталем по заду. В кінци ми вернули ся на перед і станули поза німецькими окопами. Артилерія дальше стріляла, відчас коли ми дійшли до будинків опущеної оселі. Нагло ударила куля в хату і запалила її. Коли ми приступили, щоби довідати ся, чи се був випадковий вистріл чи може Москалі справді туди мірять, попри нас перейшов один полк сьвіжої резерви, щоби перейти свій хрест вогню. Вони виглядали як студенти, що ішли на забаву, або гру з пилку. Вони співали і сьміяли ся і питали ся, чи лишили ся для них еще які Москалі.

Коли ми стояли на малім горбку, відки було видко около три милі боєвої лінії, якийсь офіцир пустив ся до нас на коні, щось викрикуючи і показуючи рукою поза нас. Ми обернули ся і побачили, що розприснула ся куля в віддаленю около 800 ярдів.

В пару секунд пізнійше упала друга куля в віддаленю около 500 ярдів, а по тім трета на 300 ярдів. Коли упала куля на 200 ярдів від нас, ми порозуміли крик того офіцира. Ми пустили ся бігцем в долину в окопи і лежали ми там добігли, аж куля ударила в те місце, на котрім ми перше стояли.

Відтак ми пустили ся лісом в напрямі німецьких окопів, з-ук московських канонів прямо заглушував нас. Москалі хотіли зруйнувати німецький магазин, що находив ся на якіх 300 ярдів поза місцем, де ми стояли.

Через цілий день я приглядав ся борбі канонів з окопів. Нараз з западом сонця стрілянина устала, а на поли битви появили ся патрулі, що збирали ранених і хоронили убитих. Також роздавано амуніцію, потрібну на слідуючий день.

Від часу до часу Німці кидали на поле битви сильне сьвітло рефлектора, щоби допомочи шукати ранених. Я раз линув на поле битви осьвітлене рефлектором. Смертельний жах огорнув мене: більше не хочу бачити такого виду.

НІМЕЧЧИНА МАЄ ПОНАД 5 МІЛЮНІВ ГОТОВОГО ВІЙСКА

З Риму доносить, що з Німеччини наспіли вісти, що властива боротьба доперва тепер з добре розпічнеть ся. Сила німецького війска, готова до бою, числить около 5 мілюнів. Крім сего зголосило ся 1,400.000 добровольців, які лише в части будуть приняті до воєнної служби.

Звіт з Вигравки на Укр. Нар. Дім.

В неділю 26-го с. м. відбув ся концерт з вигравкою в гали польського тов. "Сокіл" з чого оплинуло до каси Укр. Нар. Дому несподівано цілих 200 долярів. Всім участникам, а головно сьпівацьким Товариствам, котрі взяли участь в концерті, а також польському Тов. "Сокіл", що відпустив свою галю даром, складає ся сердечну подяку.

На сій вигравці можна було зауважити, що думку потреби Укр. Народного Дому чим раз ширше принимає ся. Позаяк галя, котра містить в собі около тисячу осіб, показалась за малою і богато людий вернули ся домів. Отже до діла вінніпеґські Українці, а в короткім часі будемо мати свою хату.

Дирекция.

CALDER & SON
663 MAIN STR.
БАНКИРІ І ПРОДАВЦІ ШИФКАРТ.
Стара і солідна всім добре знана фірма.
А. Каракоцюк
Завідатель чужинецького відділу.

"ПРОСЬВІТА".
Москалі забрали нам рідний край і розвязали наші товариства а з ними найбільше нам знане товариство "Просьвіти" уу Львові.
Та невспіли кляті кати всьо нам забрати бо наші на тріоти на землі вуйка Сема видають дальше книжочки "Просьвіта". Дуже цікаві і поучаючі.
Коштує в Канаді на рік .... $1.50.
Ану запренумеруйте. Пишіть на адрес:
"PROSVITA"
83 Grand Str.,
Jersey City, N. J., U. S. A.

БАТЬКО РОДИНИ, або всякий мужчина, котрий має по верх 18 літ, може взяти гомстед, чверть секції отвореної домініяльної землі в Манітобі, Саскачевані і Алберті. Зголошуючий ся мусить явити ся особисто в аґенції домініяльних земель або в суб-аґенції дістріктовій. Брати гомстед через повномочія можна брати в всякого місцевого аґента домініяльних земель (не суб-аґента) після певних умов.
ОБОВЯЗКИ—мешкати на фармі і управляти землю через три роки. Гомстедовець може мешкати на фармі не меншій як 80 акрів не дальше як 9 миль від гомстеду — на певних умовах. В всякім випадку вимагає ся хати в котрій можливо мешкати, хиба тоді ні, коли повинности помешкання відбував ся в сусідстві.
В декотрих дістріктах гомстедовець може признащити чверть секції сусідуючої з його гомстедом. Ціна три долари за акер.
Обовязки: — Шість місяців мешкати кождого з шість років від дня вступу (включаючи час потрібний до удержаня патенту на гомстед) і пятьдесять акрів обробити.
Гомстедовець, котрий покористував ся правом одержаня гомстеду і не може взяти признащин, може купити гомстед в певних дістріктах в ціні 3 доль. за акер.
Обовязки: — мусить мешкати через шість місяців кождого року через три роки. Виробити 50 акрів побудувати хату вартости 300 доль.
Скількість обробленої землі може бути з меншена тоді коли земля з корчовата або камениста.
W. W. Cory,
DEPARTMENT OF THE INTERIOR.
OTTAWA, ONT.

Elliot, Macneil & Deacon
Адвокати, [illegible]
Офіс: 712 & 722 McIntyre Block
Phone Main 18 & 19. Winnipeg, Man.

ПОЗІР! ПОВІДОМЛЕНЭ!
REGAL WINE COMPANY Limited.
Telephone: Main 899. 721 Main Str., Winnipeg.
Сим маємо честь повідомити шановних читачів „КАНАДИ" і запросити їх до відвідань нашого новоотвореного гуртовного складу лікерів. Ми вам покажемо [illegible] найдете наш склад в кождім часі в великім запасі найлучших Вин, Лікерів Пива, Тютюну і Цигар. Ми маємо у себе на складі всякі найлучші і найпопулярнійші вироби.
Наші ціни суть приступні [illegible] найдуть у нас попертя.
Наша доставка єсть найлучша і найскорша. Замовленя з околиці одержать нашу найбільшу [illegible]. Скора і точна доставка того що хто зарадрує буде завсігди гаслом в нашім складі. Пишіть і приходіть!
REGAL WINE COMPANY LIMITED
721 Main Str., Winnipeg, Man.
МИ ГОВОРИМО ПО РУСЬКИ.

ДО КАНАДИЙСКИХ - РУСЬКИХ ФАРМАРІ І РОБІТНИКІВ.
НИЗШЕ ПІДПИСАНА КОМПАНІЯ МАЄ ЧЕСТЬ ПОВІДОМИТИ ВАС, ЩО ОНА МАЄ В БОЖИДЖУРАХ І ОКОЛИЦІ
НА ПРОДАЖ 27,000 АКРІВ
прекрасної добре усушеної землі, готової до оранья, по ціні від $18. до $20. долярів за акер, по дуже приступній ціні. Одна десята часть кеш, а решта на девять років на виплат з процентом 7% відсотки. Ся земля лежить в Товнщіфі 14-8 і 15-8 на всхід від Брокенгед ривера, доброї сіножати, води, ліса і пасовиска подостатком. Се єсть в дистрикті где ряд провінціональний заводить в зірцеву рільничу фарму, щоби доказати що ся часть Провінції може випродукувати. Нова желізна дорога буде також там збудована.
Тепер коли пшениця, овес, ячмінь і лен так дорого коштують, аше і будуть більше коштувати в 1915, по причині війни, коли худоба буде щораз більше платити ся, се єсть найлучший час купити собі кусень землі заки ціна підскочить в гору. — Розумійте справу і купуйте тепер. По повні інформації пишіть до:
THE STANDARD TRUST COMPANY
346 Main Str., Winnipeg, Man.

Edward L. Drewry,
REDWOOD ПИВОВАРНЯ НА
St. John — Winnipeg
Наші вироби самі себе хвалять.
Пийте DREWRY'S: Ляґер, Ейл і Портер.
Мінеральні води всім знані.
Telephone: St. John, 221.

ПОЗІР!
ПЕРШИЙ РУСЬКИЙ СКЛАД
вина, пива, горівок і всяких других лікерів під назвою
"ОРЕЛ"
НА СЬВЯТА! НА СЬВЯТА!
Напитки в нас ріжнородні і первоорядної знаменитости — впрочім, коли зайдете, або купите в нас товар, то самі побачите.
Тепер з взгляду на сьвята, ми постановили знизити ціну на наших товарах, тому користайте з нагоди і замовляйте в нас всі напитки, котрих будете потребувати на сьвята.

Ось Вам наші знижені ціни:

Там Джін 1 ґальон	$2.50
Житнівка 1 ґальон	$3.50
Бренда (коняк) 1 ґальон	$5.00
Бренда лутша 1 ґальон	$5.50
Скоч 1 ґальон	$4.50
Ганишівка красна 1 ґальон	$5.00
Ганишівка лутша 1 ґальон	$6.00
Кмінківка 1 ґальон	$7.00
Кмінківка лутша	$9.00
Рум 1 ґальон	$6.00
Рум ямайка 1 ґальон	$9.00
Вино 1 ґальон	$1.00
Старий порт 1 ґальон	$1.25
Ліпше за ґальон	$1.50
8 літний порт 1 ґальон	$2.50
Білий порт 1 ґальон	$2.50
Черешневе вино 1 ґальон	$2.25
Лондон порт 1 ґальон	$2.50
Катауба порт 1 ґальон	$3.25
Катауба ліпше за ґальон	$3.50

Угорське вино квартова фляшка від 25ц до $1.25.
На замовленє висилаємо в тій хвили на фарми.
Дякуючи наперед за ласкаву память, остаю
З поважанем
Alexander Roshko,
175 Henry Ave. Phone Main 1757. Winnipeg, Man.

КАНАДА

„КАНАДА"
виходить кождого тижня у вівторок.
Річно передплата в Канаді $1.00
За границею $1.50
Видає:
РУСКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА В КАНАДІ
"КАНАДА"
Адрес: 201 Fort Street, Winnipeg, Man.

CANADA

ЧАСОПИСЬ ПРОСЬВІТНА, ЕКОНОМІЧНА І ПОЛІТИЧНА.

„CANADA"
Ruthenian Weekly Published Every Tuesday By
RUTHENIAN PUBLISHING Co. Ltd. of CANADA.
The best medium for advertisement.
Subscription per Year $1.00
Address: "CANADA"
201 Fort Street, Winnipeg, Man.

РІК II Вінніпеґ, Ман. Четвер 5-го Падолиста 1914. Число порядкове 61. Winnipeg, Man. Thursday November 5th 1914. Число 43.

Воєнні Вісти.

ВІЙНА НА МОРИ. БРИТАНІЯ ЗАГУБИЛА ДВА ВОЄННІ КОРАБЛІ.

Вальпарайс, Чілі. 3. падолиста. — Британійська фльота під командою адмірала Крадовк, потерпіла значні шкоди в битві морській на полудневім пацифіку над берегами Чілі.

Адмірал Графені, комендант німецької фльоти на водах Тихого океану, прибув до Вальпарайс нині і дав слідуючий наказ про морську битву між британійською а німецькою фльотою минувшої неділі рано: —

"В неділю першого падолиста межи 6 а 7 год. вечером, підчас великого дощу і бурливого моря, ми побачили британські воєнні кораблі Гудгуп, Монмаут і Глескоп а також вуружений кружляк Отранто. Ми зараз розпочали огонь з всіх канонів на наших шифах. По короткій канонаді ми затопили Монмаут а Гудгуп по великій експльозії він почав горіти. Незнаємо що з ним сталось позаяк наступила темна ніч. Глескоп і Отранто потерпіли також, однак ніч перешкодила нам довідатись як далеко суть они ушкоджені. Наші кораблі не зістали ушкоджені окрім того що на кораблі Гнейсен шість моряків зістали ранені.

ТУРЦИЯ РОЗПОЧИНАЄ ВІЙНУ БЕЗ ВИПОВІДЖЕНЯ.

Лондон 1-го падолиста.

Турецька фльота на Чорнім мори почала зачіпну акцію бомбардованем російских неуфортифікованих побережних міст. Воєнні кораблі Бреслав і Гобен котрі недавно Туреччина купила від Німеччини разом з иншими турецькими кораблями бомбардували міста Одесу, Теодосію і Себастополь.

Росія і Британія запитали Туреччину що се має значити — наш турецький міністер війни відповів що тії кораблі розпочали бомбардацію без відома турецького ряду, і що він перепрашає за напад а шкоду заподіяну кораблями покриє турецьке правительство.

Росія Франція, і Британія невірять турецькій заяві і всі сейчас відкликали своїх Амбасадорів з Константинополя, що значить що зірвали з Турцією дипльоматичні зносини — виповіли війну.

Турецька фльота, котрою командують німецькі офіцири, при несвім нападі затопила один російський а один британський воєнні кораблі в пристани в Одесі.

Туреччина має готових 300.000 жовнірів і ударила ними насамперед на Египет. Египет належить до Британії. Позаяк Британія немає там богато сталого війска, немогла ставити великого опору, тому Турция скористала з нагоди і проголосила Египет турецьким краєм.

В Росії радіють з того що Турція вмішала свої пальці в теперішню війну маючи тепер добру причину вигнати Турка зовсім з Европи і відобрати єму Константинопіль і Дарданелі що дасть Росії вільний вступ до Середземного Моря і може сповнитись старе пророцтво що в недовзі на церкви Св. Софії в Константинополи засіяє знов хрест сьвятий, котрого там заступав півокруглий місяць через сотки літ.

Болгарія, Греція і Румунія на Балкані все ще сидять тихо, однак певним єсть що і они вмішають ся в сю европейську воєнну халепу.

БОМБАРДУЮТЬ ДАРДАНЕЛІ.

Лондон, 3. падолиста.

Англьо - французка фльота розпочала сильну бомбардацію Дарданелів, котрі замикають Чорне Море від Середземного. Форти з Дарданелів відповіли однак стріли їх не могли досягнути цілі. Далеко носні канони Англьо - французької фльоти шаяли добре і незадом в фортах Дарданелів настала велика експльозія. Назад немож було довідатись які шкоди спричинила бомбардація.

НА ЗАХОДІ НЕ ЗАЙШЛА ЖАДНА ВЕЛИКА ЗМІНА.

Лондон, 3. падолиста.

Війна на заході помежи німецкими а союзними арміями непринесла нам за цілий тиждень жадних несподіванок. Обі армії суть добре окопані і хотяй на цій лінії, то одні то другі через цілий тиждень припускали страшенні атаки, все таки ані одні ані другі неудержали своїх ліній і неофнули ся. На союзнім правім крилі в околици Мен упав великий сніг і утруднив воєнні операції.

БРИТИЙЦІ КИДАЮТЬ БОМБИ.

Лондон, 4 падолиста.

Нині рано Британійські літаки кидали бомби на желізнодорожні варстати в Бруґґе в Белгії. Бомби поробили великі шкоди. В четвертій годині по полудни літаки знов повернули і кидали бомби. Знищили желізнодорожну стацію в місті.

СМЕРТЬ ЗДРАДНИКОВІ.
Капраль Груалт.
З французкої інфантерії фотографований в часі як его вели на розстріляне. Капраль Груалт зістав узнаний винним за тое що він старавсь продати Німцям плани французкого воєнного бездротного телеграфа.

БУЛИБ ПОЦІЛИЛИ КАЙЗЕРА.

Депеші наспівші до Лондону розказують як Кайзер утік від смерти. Минувшої неділі Кайзер Вільгельм виїхав до німецької головної кватири в Тілт в Бельгії где разом з своїм штабом спожив обід. По обіді кайзер всів до автомобіля і виїхав в незнану сторону.

Незадовго по его відізді появились в повітрю Британійські літаки і почали кидати бомби на кемпу генерального штабу як також на місцевий ратуш і инші публичні будинки убиваючи двох німецьких жовнірів.

ВІДВАЖНИЙ ЕМДЕН ВОЮЄ

Токайо, Япан.

Депеші доносять що німецький воєнний кружляк Емден віхав до британійського порту Пенанг в Азії і там затопив торпедами російський воєнний кружляк Ямчук і французкий малаєт.

Шоби его не пізнали Емден причепив собі четвертий комин і вивісив японську фану. Емден наробив вже богато шкоди на морі. Він сам затопив від часу виповіджения війни більше якпятнайцять англійських французьких товарових кораблів.

РОСІЯНИ ПОСУВАЮТЬ СЯ НА ПРАВІМ КРИЛІ А ЦОФАЮТЬ СЯ НА ЛІВІМ.

Петроград 4. падолиста.

Депеші доносять що німецькі війска цофнулись в східній Прусії, в околиці Відмінен, під натиском армії генерала Ренненкампфа. В тій околиці від давна ведесь завзята і безперестанна борба. Терен війни єсть дуже невідповідний бо ціла майже просторонь покрита грубим лісом і великими багнами та мочарами.

Німецкий похід на Варшаву зістав також підпертий. На лінії помежи Сандоміром а Лодзею в російській Польщі велась страшна і завзята різьня. Німці цофнулись в зад на цілій тій лінії і Росіяни відбили і зайняли Лодзь і Кутно. Німці окопують ся тепер над рікою Ватрою.

В Галичині Москалям не щастить ся. Австрійські війска помужіли і не на жарти дають москалеві знати що і они щось уміють. Через минувший тиждень Австрійці перейшли Сап і бють ся в околиці Старого Самбора.

На Уграх нема вже ані одного москаля а також вигнали їх з Черновець на Буковині.

ВІДКУСИВ ЖІНЦІ НІС.

Майк Малай з нашої віри посварив ся за дурницю з своєю жінкою. З "любови" хотів цілувати і злапав жінку зубами за ніс та так довго тиснув аж поки кавалок носа невиншілось в Майкових устах. Розуміє ся що за такий поцілуй жінка запізвала Майка перед справедливість. Судия Мекдоналд засудив Майка нині на оден рік тяжкого арешту і на 15 буків.

І так з великої любови Майк буде сидів рік і набере буків в шкіру а жінка попрашалась з носом на віки.

Російські донесеня.

Петроград, 27. жовтня. —

Російське міністерство війни оголошує, що офензива австрійських й німецьких війск в Польськім Королівстві зовсім неудала ся. Німецька армія дізнала коло Рави (в російській Польщі) і Радомка цілковитого пораженя і подаєть ся назад в напрямі границі. Російські війска зі Сибіру, Кавказу і Туркестану рішили побіду в користь Росії. Німці понесли великі страти.

Також і в Галичині російські війска ставлять сильний опір Австрійцям. Дотепер взято тисячі у неволю і забрано 20 гармат. В битвах під Перемишлем Австрійці страти ли около 5.000 людий.

Найдовші боєві лінії в історії.

Поступ техніки спричинили зміни в воєнній ситуації. Армії Европи воюють тепер на фронтах, що розтягають ся на сотки миль не лише тому, що з кождої сторони стають мілюнові армії, але й тому, що вальба інфантерії і полевої артилерії є така точна і убійча, що люди не можуть ставати масами, як в часах Наполеона а навіть як в послідній французько - пруській війні.

Під Австерліцом 75.000 Французів воювали, розтягнувши ся на фронті довжини 80 миль.

Під Ваграмом 170,000 Французів стояли на лінії довгій на 5 миль.

Під Ялю японський генерал Курокі розставив своїх 40.000 людий в лінії довгій на пять миль, якраз та сама довжина, як стояли Німці під Гравельотом.

Під Мукденом російська і японська армія, з котрих кожда числила по 300.000 людий, стояли на фронті, довгім на 75 миль. Куропаткин в декотрих місцях мав лише одного чоловіка на чотири кроки від другого.

Від коли кождий офіцир в Европі навчив ся на память лекцію із російсько - японської війни, нема сумніву, що тепер на милю боєвої лінії в Европі припадає більше, чим 4.800 до 5.000 людий.

РЕДЖІСТРАЦІЯ НІМЦІВ І АВСТРИЙЦІВ В КАНАДІ

Федеральне правительство має розширити нагляд за підданими ворожих держав, аби не терпіли нужди і не зробили шкоди Канаді.

Оттава, 28. жовтня.

Правительство видало нині розпорядження, яким має на меті прийти в поміч тим Австрійцям і Німцям у ріжних частях Канади, що через війну лишили ся без роботи і не мають з чого жити, а також розширити нагляд над всіми, що могли б спричинити яку шкоду Канаді, взглядно Великій Британії.

Домініяльна поліція на Сході, а кінна поліція на Заході створить реджістраційні офіси, де мусять явити ся всі німецькі і австрійські піддані мужчини нижче або вище військового віку або в иньший спосіб нездібні до військової служби будуть могли опустити Канаду. З прочих ті, що можуть самі удержати ся, будуть могли оставати на волі, але буде вимагати ся від них, аби регулярно мельдували ся у властій. Люди без роботи і видимих средств удержання, як рівнож всі підозрілі, мусять піти до місць, де будуть оставати під дозором, як воєнні бранці. Військові власти будуть мати їх під своїм дозором і давати їм роботу. Австрійці і Німці, яких візьме ся під дозір на Заході, стануть правдоподібно до вичищування національних парків із гнилих та поваленних дерев.

Взагалі думає ся, що коли Канадийці будуть здержувати ся від висловлювання ворожого настрою супроти сих людий, то небезпека якого небудь непорозуміння з причини їх буде сильно зменшена.

МАЙОР УСТУПАЄ.

Майор міста Дикон уступає небуде більше кандидувати на посадника міста. Вчера оповістив Дик Ва бувший майор нашого міста що він з певностію буде кандидувати на майора на 1915 рік при мійских виборах, котрі відбудуть ся в пятницю дня 11-го грудня.